

2. niedziela przed postem *Sexagesimae*

Łk 8,4-8 (9-15)

Tłumaczenie:

4 [Gdy] zaś jest-razem[z-nim] tłum liczny

i [gdy] ci [z] miasta [po mieście] przychodzą do niego

mówił przez *parabolę*:

5 Wyszedł siejący siał siew (ziarno) jego

i [gdy] siał on coś wtedy padło obok drogi

i zostało-zadeptane

i ptaki nieba zjadły to.

6 I inne-coś upadło na skałę

i rósłszy* zostało-wysuszone przez to [że] nie miało wilgoci.

7 I inne-coś padło w środek cierni

i razem-rósłszy* ciernie zadusiły to.

8 I inne-coś padło na ziemię tę użyteczną (dobrą)

i rósłszy* czyniło owoc stukrotny

Te mówiąc wołał:

Mający uszy **śłuchać niech-słucha!**

9 Wypytywali zaś go uczniowie jego:

Czym ta jest (Co to jest za) *parabola*?

10 On zaś mówił:

Wam dane-zostało znać tajemnice królestwa Boga,

pozostałym zaś w *parabolach*,

aby widząc nie widzieli

i **śłyszac** nie pojęli.

11 Jest zaś tym (taka) ta *parabola*:

Siewem jest słowo Boga

12 Ci zaś przy drodze są ci **śluchający**,

potem przychodzi *diabolos*

i bierze słowo z serca ich,

aby nie wierząc** [nie] byli-zbawieni

- 13 Ci zaś na skale którzy gdy **słyszeli**,
z radością przyjmowali słowo
i ci-właśnie korzenia nie mają,
ci do czasu wierzą**
i w czasie próby (pokusy) odstępują
- 14 To zaś [co] w ciernie padłe,
ci-właśnie są ci **słuchający**
i od trosk i bogactwa i przyjemności życia chodzący [(drogą życia)] są-duszeni
i nie przynoszą-dojrzałych-plonów
- 15 To zaś na dobrej ziemi
ci-właśnie są w sercu dobrym i użytecznym **słuchający**,
słowo trzymają
i przynoszą-owoc w wytrwałości.

Objaśnienia do tłumaczenia:

-4a: *syniontos* to genetivus participium od złożonego czasownika *syneimi* tłumaczonego jako gromadzę się, zbieram; składa się z przedrostka *syn* - razem, z, wspólnie – por. 8,1 + *eimi* – jestem, jestem obecny;

-4c, 9b, 10c, 11a: rzeczownik *parabole* tłumaczony jest jako podobieństwo (analogicznie do np. Mk 4,30.33-34; Mt 13,33n), choć nie występuje tu formuła „podobne jest ... (tak samo w paralelnych Mk 4,2nn i Mt 13,3nn); w Łk parabola może być powiedzeniem, sentencją jak w 4,23; krótką ilustracją odwołującą się do oczywistej wiedzy i nabytych doświadczeń jak w 5,36nn; 6,39nn; pouczającą narracją jak w 12,16; 13,6nn; opowieścią podobieństwem jak w 12,35nn; etycznym nauczaniem z elementami narracji jak w 14,7nn ; zwiastowaniem o zbawieniu i potępieniu jak w 15,3nn; 18,1nn;9nn; 19,11nn; 20,9nn; 21,29nn;

-5a: rzeczownik *o sporos* ma ten sam rdzeń, co czasownik *siać*

-5b: *para ten hodon* powinno się tłumaczyć przy drodze, obok, blisko drogi; „na drogę” sugeruje bezmyślność siejącego; podczas gdy ewangelista dość wiernie oddaje trudne warunki uprawy: cierniste i z płytką warstwą ziemi – por. 6,48 - poletka

-5b i 5d: zaimki *ho* - coś i *auto* – to są rodzaju nijakiego, a nie męskiego jak „siew”, tak samo *heteron* – inne coś w 6a, 7a i 8a; być może chodzi o zaznaczenie, że nie śledzi się pojedynczych ziaren

-8a i 15ab: *aghatos* i *kalos* mają to samo podstawowe znaczenie – dobry; pierwszy podkreśla może bardziej sprawianie dobra i aspekt użyteczności, pożytku dla innych; w starożytnej grece funkcjonowało filozoficzno-polityczne pojęcie *kaloaghatia* oznaczające najwyższy ideał dobra

-11b: należy pamiętać, że *logos* – słowo i *lego* – mówię mają ten sam źródłosłów

-12b *diabolos* jest podobny fonetycznie do *parabole*; przeciwnie do *paraboli*, która przybliża, zestawia, ten rozdziela, separuje od Boga i jego słowa; przede wszystkim jest tym, który kusi, czyli poddaje próbie – 4,2nn; por. 13e, gdzie zamiast kuszącego odstępują kuszeni

-14d: *telesforeo* w najogólniejszym znaczeniu to czynność doprowadzania czegoś do celu, do końca, do dojrzałości i doskonałości

Kontekst, kluczowe słowa:

Stylistycznie opowiadanie zaczyna się właściwie w 8,1 – „I stało się ...”. Podróż Jezusa przez poszczególne miasta i wioski - *kata polen* (8,1 i 8,4) *kai komen* – to podróż „misyjna” – głosi i ewangelizuje o królestwie Boga – 8,1 i 8,10b. Ewangelista tworzy różne sytuacje komunikacyjne (motywy mówienia, słowa oraz **sluchania** są dominujące) i przedstawia ludzi będących przy Jezusie naprzemiennie w dwóch grupach: 1) węższym kręgu towarzyszących mu – por. *syn auto* w 8,1 – ludzi, których sam wybrał, uzdrowił, wyzwolił, tak że służą im majątkami (8,1-3), uczniów, z którymi rozmawia, którym dane było poznać tajemnice królestwa Boga, którzy ujrzeni i usłyszeli je nie przez *parabolę* (*dia* w 8,4 - jako środek wyrazu, narzędzie komunikacji) ani w *parabolach* (*en* w 8,10c - jako treść); 2) szerokiej rzeszy ludzi przychodzących do Jezusa i oblegających go (8,4-8.19), pozostających poza kręgiem uczniów (8,10b vs 8,10c). Mimo to granice między nimi nie są ostre. Wszystkim zwiastowane jest królestwo Boga (por. 4,43; 8,1), wszyscy są wezwani **do sluchania** (por. 6,17; 8,8d), przynoszenie owoców to bycie światłem dla tych pozostałych (8,16), przed którymi nic nie będzie ukryte (8,17), uczniowie są wezwani do właściwego sposobu **sluchania** (por. paradoksalne „patrzcie” – tak jak w 8,10d – „**jak sluchacie!**”), bo jak pokazuje wykładnia paraboli (8,12-14) ich **sluchanie** może być nieskuteczne, osąd o swoim stanie posiadania, który tracą, fałszywy (8,18). W 12,41 uczniowie są zdezorientowani, nie są pewni, do której grupy należą. Prawdziwy Kościół tworzą i są najbliżej Jezusa tylko ci, którzy zarówno **sluchają** jak i czynią (*poieo* – 8,8b) słowo Boga – 8,21 tak jak w 11b, 12c.13b 15c;

W *paraboli* chodzi o przekazanie określonej treści i prawdy poprzez zastosowanie i przekazanie innej, nie wprost, w zestawieniu niejako równoległym, tak że elementy paraboli mają swoje odpowiedniki w tej, która ma być przekazana. W tym przypadku to „losy” słowa Boga oraz postawy i „losy” ludzi, którym jest ono dane, ukazane są w tym, co się zwykle dzieje z zasianym ziarnem. Z jednej strony ukazuje to sytuację pierwotnego Kościoła, gdy niewielu ludzi uwierzyło, a zwiastowanie napotyka na niezrozumienie – por. zakończenie Dz 28 z podobnym cytatem z Iz 6 jak w 10de - z drugiej jest ostrzeżeniem przed apostazją i wezwaniem do wytrwałości w wierze zbawiającej (12d i 13d), tzn. w **sluchaniu** słowa Boga, zachowywaniu go i przynoszeniu owoców. Wśród tych, których gleba serca – serce w 12c i 15b tworzą kłamrę - nie jest bardzo dobra, nie ma gorszych i lepszych, choć czas wzrostu* wiary i **sluchania** się wydłuża, dla zbawienia nie ma to znaczenia.

Iwona Sławik